

POSUDEK

rigorózní práce Mgr. Martiny Otáhalové na téma: „Právní ochrana manželství“

Autorka předložila práci v rozsahu devětadevadesáti výkladových stran. Připojený seznam literatury spolu s poznámkovým aparátem dokládají autorčinu pečlivou přípravu na zpracování zvoleného tématu práce. Pokud jde o literaturu, jsou uvedeny jednak stěžejní práce monografické, dále články z odborné právní literatury, autorka neopomněla ani internetové stránky. O tom, že s poznatky čerpanými z literatury, autorka průběžně pracovala, svědčí počet poznámek a citací uvedených na jednotlivých stránkách – celkem v počtu čtyřiapadesáti. Včetně „Úvodu“ a „Závěru“ je práce systematicky seřazena do devíti kapitol. Obsah jednotlivých kapitol se jeví jako vyvážený, zejména k řešené společenské a právní problematice, která je v té které kapitole zařazena.

Autorka se nejprve stručně zabývá historickým vývojem právní úpravy manželství na území našeho státu, a to od účinnosti Obecného zákoníku občanského z r. 1811, až do změn právní úpravy, které v oblasti manželských práv nastaly přijetím novel po roce 1989. Autorka správně považovala za vhodné uvést na začátku své práce i statistické údaje o sňatečnosti a rozvodovosti na území našeho státu. Uvádí absolutní čísla – což pochopitelně umožňuje určitou představu, názornější by mohly ovšem být údaje ukazující poměr počtu např. sňatků k 100.000 obyvatel; na konci této kapitoly je však uveden údaj nejzajímavější – poměr sňatků a rozvodů. Významnou - obecně teoretickou kapitolou, a to již de lege lata je kapitola čtvrtá nazvaná „Právo na mateřství a rodinu jako základní lidské právo“.

Autorka zde zvýraznila současný právní stav z hlediska mezinárodních dokumentů (zejména Evropská úmluva ...), včetně pohledu do budoucnosti (Evropská Ústava ...).

V druhé části této kapitoly je podán podrobný výklad a rozbor „ústavně zaručeného práva na rodinu v právním řádu ČR“. Zde autorka na straně 22 konstatuje, že manželství ústavní ochrana vyslovena není. K úvaze autorky připomínám, zda ústavní legislativa vystihuje všechny společenské potřeby, zejména v evropském kontextu ?

Na velmi dobré úrovni, odpovídající požadavkům rigorózní práce, je kapitola pátá nazvaná „Manželství a statusová práva“. Vyčerpávajícím způsobem je tu podán výklad de lege lata. Autorka by mohla ještě v závěru své práce reagovat na obecnou otázku statusového postavení ženatého muže či vdané ženy, které zejména v oblasti soukromoprávních majetkových vztahů staví do výhodnější právní situace. Tu je zajímavé vzájemné působení veřejnoprávní stránky (statusové právo) manželství a soukromoprávního obsahu tohoto vztahu.

Poměrně rozsáhle je zpracována šestá kapitola věnovaná právní ochraně manželství v zákoně o rodině a v občanském zákoníku. K této kapitole, která je zpracována pečlivě a průhledně, vznáším na autorku jen jednu otázku: má tzv. nekonsumovaná manželství (matrimonium ratum, sed non consumatum) v naší právní úpravě nějaký vliv na jeho platnost ? (Toto souvisí s otázkou tzv. fingovaných manželství).

Také kapitola sedmá pojednávající o „nesezdaném soužití“ je zpracována s přehledem. Je možno si představit různé situace – např. existenci manželství muže a ženy a souběžně jejich

vztahy k nesezdaným partnerům. Bylo by možné takové soužití jednoho subjektu s více partnery (např. muže s více partnerkami v jedné domácnosti) ?

Konečně, pokud jde o registrované partnerství (tj. osob stejného pohlaví), kterému je věnována poslední kapitola, uvádí vývoj právní úpravy této problematiky u nás a též výklad v kontextu s právními úpravami v jiných evropských státech. Je odůvodněno to, že v tomto registrovaném partnerském vztahu nevznikají obdobné majetkové vztahy (SJM) jako v manželství ?

V závěru práce se autorka věnuje jednak shrnutí svých myšlenek o liberalizačních trendech v pohledu na současný stav právní úpravy rodinných vztahů, jednak stručně seznamuje čtenáře i s navrhovanou novou úpravou (občanský zákoník).

Předloženou rigorózní práci hodnotím kladně jako odpovídající stanoveným požadavkům a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Doc. JUDr. Senta Radvanová, CSc

konzultant rigorózní práce